

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра юридичної психології

Назва навчальної дисципліни	«Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції» «Modern problems of psychological support of the National Police» «Современные проблемы психологического обеспечения Национальной полиции»
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Христюк Оксана Сергіївна
Профайл викладача (-ів)	Христюк Оксана Сергіївна
Контактний тел.	044 520 08 89
E-mail:	k015@naiau.kiev.ua
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://www.naiou.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/navchalno-metodichna-robota/perelik-disciplin.html
Консультації	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття згідно з графіком.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни.

Програму навчальної дисципліни «Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеню вищої освіти «Магістр» спеціальності «Психологія» (053) за заочною формою навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань щодо основних завдань, складових та актуальних проблем забезпечення психологічного супроводження проходження служби та професійної психологічної підготовки Національної поліції.

Міждисциплінарні зв'язки: «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Профілактика психосоматичних розладів працівників поліції», «Актуальні психологічні проблеми профілактичної діяльності», «Проблеми організаційної психології в Національній поліції», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології в діяльності працівників поліції».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності працівників поліції.
2. Актуальні проблеми психологічного забезпечення особистої безпеки працівників поліції.
3. Актуальні проблеми професійно-психологічної підготовки працівників

поліції.

4. Актуальні проблеми психологічного забезпечення проведення переговорної діяльності поліцейськими.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни.

Мета дисципліни «Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції» – усвідомлення сучасних проблем психологічного забезпечення Національної поліції та їх вирішення шляхом удосконалення професійно психологічного відбору, психологічного супроводження проходження служби, професійно психологічної підготовки та психологічної підтримки проведення службових заходів у діяльності поліції.

Цілі: знання та вміння вирішувати актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності працівників поліції, психологічного забезпечення особистої безпеки та професійно-психологічної підготовки працівників поліції.

3. Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання.

знати:

- мету та основні завдання роботи психолога в галузі психологічного супроводу професійного розвитку;
- основні психологічні підходи, на яких ґрунтується вивчення навчальної дисципліни;
- особливості змісту, чинників та психологічних проблем кожного з етапів професійного становлення особистості;
- психологічні особливості професійного самовизначення майбутнього фахівця;
- психологічні технології професійного і особистісного розвитку фахівців.

вміти:

- складати та реалізовувати психологічно обґрунтовані програми професійного розвитку майбутніх фахівців;
- використовувати діагностичні методики для вивчення особливостей професійного становлення і розвитку особистості;
- володіти технологіями подолання утруднень професійного становлення фахівця;
- здійснювати психологічний супровід при організації підвищення кваліфікації персоналу;
- надавати психологічну допомогу керівництву організації;
- використовувати набуті знання для самоаналізу власної професійної діяльності, зокрема і професійного шляху.

Мова навчання: українська мова.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські заняття / практичні	6 год./8год.
самостійна робота	102 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2020	1	«Психологія»	2	вибірковий (В)

7. Пререквізити: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, практикум із загальної психології, психофізіологія, психологія емоцій, вступ до спеціальності «психологія».

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів навчальних питань дисципліни.

9. Політика курсу. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени студентської (курсантської) спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
<p>Тема1 Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності працівників поліції</p> <p>Тема2 Види психологічного впливу</p> <p>Тема 3 Правила здійснення конструктивного впливу та</p>	Лекції, семінарські практичні заняття, самостійна робота	Ноутбук, проектор	Ресурси в інтернеті, література	Навчання впродовж життя Якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу,	Розглянути, вивчити питання тем, аналізувати, готувати реферати доповіді.		

протистояння впливу Тема 4.				дотримуватися етичних норм тощо			
--------------------------------	--	--	--	---------------------------------	--	--	--

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру/залік - 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>вибір тематики відбувається під час занять.</i>
Семінарські заняття	<i>під час проведення семінарів здобувачі працюють у такому форматі, а саме: аналізує, розглядає, систематизує отриманні знання...</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови виконання визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального навантаження.</i>

ПЛАН-КОНСПЕКТ ПРОВЕДЕННЯ семінарських, практичних, самостійних занять.

Практичне заняття – 2 години.

ТЕМА № 1: Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності працівників поліції

З навчальної дисципліни: Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції

Категорія слухачів: здобувачі СВО магістра

Навчальна мета: сформувані знання щодо основних проблем психологічного забезпечення професійної діяльності працівників НПУ.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, пам'ять, увагу, мислення, самостійність.

Навчальний час: 2 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Профілактика психосоматичних розладів працівників поліції», «Актуальні психологічні проблеми профілактичної діяльності», «Проблеми організаційної психології в Національній поліції», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології в діяльності працівників поліції».

Навчальні завдання:

Мета заняття: розкривати зміст понять «працівник органів Національної поліції», «суб'єкт правоохоронної діяльності», «психологічне забезпечення»; обґрунтовувати структурні компоненти особистості через призму юридико-психологічних особливостей правоохоронної діяльності; вирізнити критерії розмежування категорій «суб'єкт правоохоронної діяльності»; окреслити напрями психологічного забезпечення; тренування професійної і психологічної спостережливості; правила, які необхідно враховувати поліцейському для організації ефективного спостереження; розвиток професійного сприймання та

визначення індивідуальної метрики; формування професійної пам'яті; методики для визначення наявних індивідуальних особливостей запам'ятовування та розвитку пам'яті; розвиток професійного мислення; психологічні бар'єри, що заважають формуванню техніки професійно мислення; основні прийоми активізації професійного мислення.

Література:

1. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. – К.: НАВСУ, 2003-2008.

2. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Які якості вимагаються від працівника міліції: методологічні засади розробки професіограм та кваліфікаційних характеристик // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – К. – 1996. – № 1. – С. 105-116.

3. Ануфрієв М.І., Ірхін Ю.Б., Курко М.Н., Нещерет Т.В., Омельченко С.В., Синявський В.В., Шаповалов О.В. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей): Довідковий посібник – К.: МВС України; КІВС, 2003. – 80 с.

4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления: Учебное пособие. – Харьков: «Титул», 2007. – 532 с.

5. Барко В.І. Психологія управління персоналом органів внутрішніх справ (проактивний підхід). К.: Ніка-Центр, 2003. – 448 с.

6. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. – 100 с.

7. Барко В.І. Використання тесту Роршаха для психодіагностики професійної придатності до діяльності в органах внутрішніх справ // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, Т.6, випуск 4. – К.: «ГНОЗІС» 2004. – С. 5-20.

8. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 210 с.

9. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Підюков П.П. Психологія управління командою міліцейського підрозділу: Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 200 с.

10. Барко В.І., Панок В.Г., Ваврик Т.Ю. Використання методу портретних виборів для професійного відбору кадрів в органах внутрішніх справ // Практична психологія та соціальна робота, № 6, 2000. – С.43-48.

Інформаційні ресурси

<https://sites.google.com/site/ekonpsy/>.

http://siteprovse.com/index/ehkonomicheskaja_psikhologija/0-178.

<http://www.strategplann.ru/stati-po-ekonomike/ekonomicheskaja-psihologija-nauka-buduschego-veka.html>.

Методичні поради з викладання теми:

Чинники професійної діяльності Національної поліції, що зумовлюють необхідність її психологічного забезпечення. Проблеми в нормативно-

методичному забезпеченні діяльності служби психологічного забезпечення. Визначення, принципи та напрями системи психологічного забезпечення. Спрямованість системи психологічного забезпечення.

Визначення, складові та основні завдання професійного психологічного відбору. Професіограма та психограма як основа професійного психологічного відбору. Проблеми розробки професіограм. Визначення, основні завдання, складові та актуальні проблеми забезпечення психологічного супроводження проходження служби. Визначення, основні завдання та структура професійної психологічної підготовки. Психологічна підготовленість як результат психологічної підготовки та її складові. Актуальні проблеми подальшого удосконалення процесу організації та проведення професійної психологічної підготовки. Визначення та основні завдання психологічної підтримки службових заходів. Форми реалізації актуальних проблем психологічної підтримки службових заходів.

Семінарське заняття – 2 години.

ТЕМА № 2: Актуальні проблеми психологічного забезпечення особистої безпеки працівників поліції

З навчальної дисципліни: Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції

Категорія слухачів: здобувачі СВО магістра

Навчальна мета: сформуванню знання щодо основних проблем психологічного забезпечення особистої безпеки діяльності НПУ.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, пам'ять, увагу, мислення, самостійність.

Навчальний час: 2 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Профілактика психосоматичних розладів працівників поліції», «Актуальні психологічні проблеми профілактичної діяльності», «Проблеми організаційної психології в Національній поліції», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології в діяльності працівників поліції».

Навчальні питання:

1. Небезпека і особиста безпека. Загальна характеристика, види та структура небезпечних ситуацій в діяльності працівників поліції.

2. Ризик та небезпека. Психологічні чинники, які зумовлюють схильність до небезпечної поведінки.

3. Характеристика основних чинників особистої безпеки працівників поліції.

Практичне заняття – 2 год.

Мета заняття: формування умінь і навичок безпечної поведінки в екстремальних ситуаціях службової діяльності; визначення можливостей застосування отриманих умінь і навичок у діяльності працівників органів Національної поліції України; ознайомлення з психологічними рекомендаціями

щодо: психологічних особливостей процесу прийняття рішень у небезпечних ситуаціях; психологічних особливостей та наслідків ситуації застосування вогнепальної зброї; підготовки та організації взаємодії між співробітниками під час служби з охорони громадського порядку.

Література:

1. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. – К.: НАВСУ, 2003-2008.

2. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Які якості вимагаються від працівника міліції: методологічні засади розробки професіограм та кваліфікаційних характеристик // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – К. – 1996. – № 1. – С. 105-116.

3. Ануфрієв М.І., Ірхін Ю.Б., Курко М.Н., Нещерет Т.В., Омельченко С.В., Синявський В.В., Шаповалов О.В. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей): Довідковий посібник – К.: МВС України; КІВС, 2003. – 80 с.

4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления: Учебное пособие. – Харьков: «Титул», 2007. – 532 с.

5. Барко В.І. Психология управління персоналом органів внутрішніх справ (проактивний підхід). К.: Ніка-Центр, 2003. – 448 с.

6. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. – 100 с.

7. Барко В.І. Використання тесту Роршаха для психодіагностики професійної придатності до діяльності в органах внутрішніх справ // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, Т.6, випуск 4. – К.: «ГНОЗІС» 2004. – С. 5-20.

8. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 210 с.

9. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Підюков П.П. Психология управління командою міліцейського підрозділу: Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 200 с.

10. Барко В.І., Панок В.Г., Ваврик Т.Ю. Використання методу портретних виборів для професійного відбору кадрів в органах внутрішніх справ // Практична психология та соціальна робота, № 6, 2000. – С.43-48.

Інформаційні ресурси

<https://sites.google.com/site/ekonpsy/>.

http://siteprovse.com/index/ehkonomicheskaja_psikhologija/0-178.

<http://www.strategplann.ru/stati-po-ekonomike/ekonomicheskaja-psihologija-nauka-buduschego-veka.html>.

Методичні поради з викладання теми:

Визначення та складові елементи професійної захищеності працівника поліції. Особиста безпека працівника поліції. Визначення та структура професійно-психологічної готовності працівника поліції. Визначення та види

небезпеки. Стійкі (сталі) та тимчасові протипоказання до небезпечних видів діяльності. Ситуативні психічні стани особистості поліцейського. Віктимні особистісні якості поліцейських. Основні напрями та форми забезпечення особистої безпеки працівників поліції.

Діагностика причетності особи до кримінального середовища. Діагностика поведінки осіб, які знаходяться у небезпечних станах. Інформативні ознаки мовних та позамовних (невербальних) повідомлень щодо брехні і нещирості. Комплекс мимічних та тілесних проявів, що дозволяє визначити ворожість у намірах особи. Уміння працівників поліції візуально виявляти приховану зброю. Установка «на виживання». Рекомендації для формування установки безпечної поведінки. Прийоми безпечного спілкування зі сторонніми особами та в професійному середовищі.

Елементи професійної підготовленості працівників поліції до дій у небезпечних ситуаціях. Складові індивідуальної професійної концепції працівника поліції. Оптимальний рівень розвитку необхідних психологічних якостей у працівника поліції. Формування стійкої особистісної установки поліцейського на «виживання» у небезпечних ситуаціях. Програма профілактики і схема ефективної протидії провокації («трикутник безпеки»). Психологічна підготовленість працівника поліції до застосування зброї за умов, що загрожують його життю та здоров'ю.

Семінарське заняття – 2 години

ТЕМА № 3: Актуальні проблеми професійно-психологічної підготовки працівників поліції

З навчальної дисципліни: Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції

Категорія слухачів: здобувачі СВО магістра

Навчальна мета: сформувати знання щодо професійно-психологічної підготовки особового складу НПУ.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, пам'ять, увагу, мислення, самостійність.

Навчальний час: 2 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Профілактика психосоматичних розладів працівників поліції», «Актуальні психологічні проблеми профілактичної діяльності», «Проблеми організаційної психології в Національній поліції», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології в діяльності працівників поліції».

Навчальні питання:

1. Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки поліцейських.
2. Загальна характеристика та специфіка професійного спілкування.
3. Тактика встановлення психологічного контакту.
4. Сутність та техніки оволодіння навичками психічної саморегуляції.

Навчальні завдання:

Мета заняття: визначення поняття та чинників, що впливають на ефективність професійного спілкування; визначення типу темпераменту за методикою Айзенка; рекомендації по взаємодії з особами різних типів темпераменту; визначення послідовності застосування технік психічної саморегуляції; вивчення та апробація різних технік психічної саморегуляції; формування умінь використання методів самообілізації і самоконтролю у професійній діяльності працівників поліції.

Література:

1. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. – К.: НАВСУ, 2003-2008.

2. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Які якості вимагаються від працівника міліції: методологічні засади розробки професіограм та кваліфікаційних характеристик // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – К. – 1996. – № 1. – С. 105-116.

3. Ануфрієв М.І., Ірхін Ю.Б., Курко М.Н., Нещерет Т.В., Омельченко С.В., Сиявський В.В., Шаповалов О.В. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей): Довідковий посібник – К.: МВС України; КІВС, 2003. – 80 с.

4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления: Учебное пособие. – Харьков: «Титул», 2007. – 532 с.

5. Барко В.І. Психология управління персоналом органів внутрішніх справ (проактивний підхід). К.: Ніка-Центр, 2003. – 448 с.

6. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. – 100 с.

7. Барко В.І. Використання тесту Роршаха для психодіагностики професійної придатності до діяльності в органах внутрішніх справ // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, Т.6, випуск 4. – К.: “ГНОЗІС” 2004. – С. 5-20.

8. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 210 с.

9. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Підюков П.П. Психология управління командою міліцейського підрозділу: Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 200 с.

10. Барко В.І., Панок В.Г., Ваврик Т.Ю. Використання методу портретних виборів для професійного відбору кадрів в органах внутрішніх справ // Практична психологія та соціальна робота, № 6, 2000. – С.43-48.

Методичні поради з викладання теми:

Визначення, мета, основні завдання, напрямки та результат професійно-психологічної підготовки. Структура професійно-психологічної готовності. Шляхи психологічного моделювання.

Необхідні комунікативні якості поліцейського. Фактори, що зумовлюють необхідність удосконалення вмінь і навичок професійного спілкування працівників поліції. Етапи навчання умінню спілкуватися.

Психічна саморегуляція, як особливий режим роботи людської психіки. Аутогенне тренування. Первинні навички саморегуляції. Техніка виконання шести стандартних вправ, що були розроблені І.Г. Шульцем. Основні типи саморегуляції. Види роботи з собою в процесі психічної саморегуляції.

Семінарське заняття – 2 години

ТЕМА № 4: Актуальні проблеми психологічного забезпечення проведення переговорної діяльності поліцейськими

З навчальної дисципліни: Сучасні проблеми психологічного забезпечення Національної поліції

Категорія слухачів: здобувачі СВО магістра

Навчальна мета: сформувати знання щодо основних правил ведення переговорів, здійснення психологічного впливу на особистість в переговорному процесі.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, пам'ять, увагу, мислення, самостійність.

Навчальний час: 2 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Формування та оптимізація професійного соціально-психологічного середовища», «Профілактика психосоматичних розладів працівників поліції», «Актуальні психологічні проблеми профілактичної діяльності», «Проблеми організаційної психології в Національній поліції», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології в діяльності працівників поліції».

Навчальні питання:

1. Загальнотеоретичні положення психологічного забезпечення переговорного процесу.

2. Переговори в ситуації захоплення заручників.

Практичне заняття – 2 год.

Мета заняття: закріплення знань по основним проблемам ведення переговорного процесу, спрямованого на вирішення конфлікту; розвиток навичок самооцінки психологічної підготовленості до участі в переговорах; відпрацювання тестових методик по самооцінці своєї підготовленості до ведення переговорів; виконання тренінгових вправ на розвиток психологічної підготовленості до участі в переговорах.

Література:

1. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. – К.: НАВСУ, 2003-2008.

2. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Які якості вимагаються від працівника міліції: методологічні засади розробки професіограм та

кваліфікаційних характеристик // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. – К. – 1996. – № 1. – С. 105-116.

3. Ануфрієв М.І., Ірхін Ю.Б., Курко М.Н., Нещерет Т.В., Омельченко С.В., Синявський В.В., Шаповалов О.В. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей): Довідковий посібник – К.: МВС України; КІВС, 2003. – 80 с.

4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления: Учебное пособие. – Харьков: «Титул», 2007. – 532 с.

5. Барко В.І. Психологія управління персоналом органів внутрішніх справ (проактивний підхід). К.: Ніка-Центр, 2003. – 448 с.

6. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. – 100 с.

7. Барко В.І. Використання тесту Роршаха для психодіагностики професійної придатності до діяльності в органах внутрішніх справ // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, Т.6, випуск 4. – К.: “ГНОЗІС” 2004. – С. 5-20.

8. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 210 с.

9. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Підюков П.П. Психологія управління командою міліцейського підрозділу: Навчальний посібник. – К.: Київський юридичний інститут, 2005. – 200 с.

10. Барко В.І., Панок В.Г., Ваврик Т.Ю. Використання методу портретних виборів для професійного відбору кадрів в органах внутрішніх справ // Практична психологія та соціальна робота, № 6, 2000. – С.43-48.

Методичні поради з викладання теми:

Психологічні механізми переговорної діяльності. Сутність механізму узгодження. Прагнення до взаємної довіри сторін. Потенційна та реальна довіра. Забезпечення балансу влади і взаємного контролю сторін. Діапазон засобів, що залучаються.

Технологія переговорів. Принципи конструктивної взаємодії з опонентом у ході міжособистісних переговорів. Основні способи подачі позиції. Структурні елементи переговорного процесу. Етапи чи основні стратегії ведення переговорів (підходи). Тактичні прийоми переговорів.

Аргументація як спосіб переконання опонента. Методи (техніка) аргументування. Основні положення тактики аргументування.

Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю

1. Загальна характеристика системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.

2. Нормативно-правова база психологічного забезпечення в діяльності поліції.

3. Завдання системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.

4. Принципи функціонування системи психологічного забезпечення.
5. Психологічне забезпечення як система, її основні структурні елементи.
6. Характеристика об'єктів системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.
7. Завдання суб'єктів системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.
8. Проблема взаємодії суб'єктів системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.
9. Історія становлення та розвитку системи психологічного забезпечення.
10. Сучасний стан та проблеми системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.
11. Перспективні напрями психологічного забезпечення в діяльності поліції.
12. Характеристика основних напрямків системи психологічного забезпечення в діяльності поліції.
13. Поняття професійного психологічного відбору на службу та навчання у системі психологічного забезпечення.
14. Завдання професійного психологічного відбору.
15. Етапи професійного психологічного відбору.
16. Сучасні проблеми професійного психологічного відбору.
17. Кваліфікаційні вимоги до поліцейських.
18. Професіограма та психограма працівників поліції.
19. Шляхи удосконалення професійного психологічного відбору.
20. Поняття психологічного супроводження проходження служби у системі психологічного забезпечення.
21. Завдання психологічного супроводження проходження служби.
22. Форми та методи психологічної підтримки адаптації працівників поліції до умов служби.
23. Підготовка та проведення первинної психопрофілактики відхилень у поведінці поліцейських.
24. Робота з поліцейськими, віднесеними до групи посиленої психологічної уваги.
25. Завдання психогігієни в діяльності поліції.
26. Сучасні методи надання психологічної допомоги поліцейським після перебування в екстремальних ситуаціях.
27. Вивчення, оцінка і прогнозування факторів, небезпечних для життя і здоров'я поліцейських.
28. Залучення психолога до розслідувань за фактами самогубств і суїцидальних спроб працівників поліції.
29. Психологічна допомога поліцейським і членам їх сімей.
30. Роль психолога у підтриманні належного соціально-психологічного клімату в підрозділах поліції.
31. Проблеми підготовки експертних психологічних висновків на поліцейських, що переводилися до інших підрозділів, включалися в резерв на висунення, атестувалися, призначалися на посаду з більшим обсягом роботи.
32. Поняття професійно-психологічної підготовки у системі психологічного забезпечення.
33. Структура психологічної підготовки.

34. Завдання професійно психологічної підготовки.
35. Сучасні форми та методи активного навчання дорослих.
36. Вправи на формування впевненості в собі, своїй підготовленості, в можливості успішного подолання труднощів оперативно-службової діяльності, готовності до зустрічі з ними.
37. Різновиди екстремальних ситуацій, їх сутність та способи реагування на них.
38. Вправи на формування психологічної стійкості щодо впливу характерних для оперативно-службової діяльності психотравмуючих чинників.
39. Форми тренування вмінь і навичок виконання професійних дій в будь-яких несприятливих умовах та навичок управління своїми емоційними станами.
40. Вправи на виховання гармонійно розвинених вольових якостей (цілеспрямованість, наполегливість, самостійність, сміливість, витривалість та ін.).
41. Шляхи розвитку якостей «психологічної надійності» (витривалості щодо небезпеки і ризику, перенапруження, невдач та труднощів).
42. Накопичення досвіду швидкого переходу від очікування до гранично інтенсивних дій як завдання професійно психологічної підготовки.
43. Вправи на розвиток професійно-психологічної орієнтованості особистості.
44. Психологічні чинники тренування професійно значущих якостей (професійної спостережливості, професійної пам'яті, професійного мислення та ін.).
45. Поняття психологічної підтримки проведення оперативно-службових заходів у системі психологічного забезпечення.
46. Завдання психологічної підтримки проведення оперативно-службових заходів.
47. Психологічний аналіз оперативної інформації стосовно обставин підготовки чи вчинення правопорушення (злочину).
48. Методи діагностики психологічних особливостей правопорушників (злочинців).
49. Можливості психолога у плануванні оперативно-службових заходів.
50. Психологічне консультування розробки слідчих версій.
51. Методи психологічного забезпечення комплектування спеціальних загонів, груп, нарядів, екіпажів, чергових змін тощо.
52. Форми психологічної допомоги поліцейським щодо здійснення психологічного впливу на правопорушників (злочинців)
53. Психологічна підтримка переговорної діяльності.
54. Психологічні детермінанти надання консультативної допомоги іншим поліцейським під час переговорної діяльності.
55. Психологічні умови безпосереднього проведення психологом переговорів.
56. Форми термінової психологічної допомоги в ході проведення оперативно-службових заходів поліцейським та іншим особам, які потерпіли внаслідок надзвичайних подій.
57. Поняття та призначення «Валізи» психолога.
58. Складові «Валізи» психолога та напрями їх використання.
59. Психологічний аналіз причин і умов морально-психологічного і

фізичного травматизму чи загибелі поліцейських при виконанні службових обов'язків та надання методичних рекомендацій щодо їх попередження.

60. Надання консультативної та практичної допомоги поліцейським у взаємодії з різними верствами населення, в тому числі з представниками ЗМІ.

61. Психологічні особливості діяльності поліцейських в екстремальних умовах.

62. Загальна характеристика видів екстремальних ситуацій у діяльності поліцейських.

63. Загальна характеристика станів психічного напруження у діяльності поліцейських: стресові, фрустраційні, конфліктні, кризові.

64. Поняття та визначальні чинники особистої безпеки поліцейських.

65. Характеристика видів небезпеки у діяльності поліцейських.

66. Чинники, що визначають схильність поліцейських до небезпеки.

67. Розвиток та удосконалення професійно-значущих якостей поліцейських (професійна спостережливість, професійна пам'ять, професійне мислення).

68. Значення професійної спостережливості у діяльності поліцейських.

69. Професійна спостережливість: визначення, види та властивості.

70. Вправи для розвитку і вдосконалення професійної спостережливості.

71. Значення професійної пам'яті у діяльності поліцейських.

72. Професійна пам'ять: визначення та процеси.

73. Види пам'яті та основні способи запам'ятовування.

74. Чинники, що впливають на ефективність і продуктивність професійної пам'яті поліцейських.

75. Психологічні прийоми, спрямовані на підвищення ефективності запам'ятовування поліцейськими професійно-значимої інформації.

76. Психологічні прийоми, спрямовані на покращення збереження професійно значимої інформації поліцейськими.

77. Психологічні прийоми, спрямовані на подолання труднощів відтворення поліцейськими професійно значимої інформації.

78. Вправи для розвитку та вдосконалення професійної пам'яті.

79. Значення професійного мислення у діяльності поліцейських.

80. Професійне мислення: визначення, види.

81. Форми та процеси професійного мислення поліцейських.

82. Психологічні прийоми, спрямовані на активізацію професійного мислення поліцейських.

83. Поняття психологічного контакту.

84. Стадії та чинники психологічного контакту у професійному спілкуванні поліцейських.

85. Методика контактної взаємодії для встановлення психологічного контакту у професійному спілкуванні поліцейських: стадії та прийоми.

86. Поняття психологічного впливу у професійному спілкуванні поліцейських.

87. Методи і прийоми психологічного впливу, що можуть бути використані психологами під час професійного спілкування.

88. Шляхи формування у поліцейських навичок психічної саморегуляції.

89. Основні правила та тактика ведення переговорів.

90. Вимоги до особистості переговорника.

Питання до самоконтролю.

1. Психологічна характеристика професійної діяльності працівників поліції.
2. Професійно-психологічна підготовка працівників поліції.
3. Структура професійної психологічної підготовленості працівників поліції.
4. Основні компоненти професійно-психологічної підготовленості.
5. Увага в типових ситуаціях діяльності працівників поліції.
6. Основні характеристики уваги.
7. Професійна і психологічна спостережливість та її основні складові.
8. Відчуття та його основні характеристики.
9. Сприймання та його основні характеристики.
10. Загальна характеристика пам'яті.
11. Ефективність і продуктивність пам'яті.
12. Мислення і основні його форми.
13. Поняття візуальної психодіагностики.
14. Загальна характеристика методів візуальної психодіагностики.

Теми реферативних повідомлень

1. Загальна характеристика професійного спілкування.
2. Цілі, завдання та засоби професійного спілкування.
3. Основні характеристики словесного та психологічного портрету.
4. Загальна характеристика та види психологічно-складних ситуацій професійної діяльності: стресові, конфліктні, екстремальні, критичні.
5. Індивідуальний стиль реагування на психологічно-складні ситуації.
6. Загальна характеристика саморегуляції.
7. Техніка релаксації, заснована на самонавіюванні.
8. Використання методів самообілізації у професійній діяльності.
9. Особиста безпека працівників поліції: загальна характеристика.
10. Методи досягнення та підтримки особистої безпеки працівника поліції.
11. Характеристика професійної захищеності працівників поліції.
12. Характеристика видів небезпеки.
13. Чинники, що визначають схильність до небезпеки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1. Пошукова система Google Академія (Google Scholar) - <http://scholar.google.com> 2. Сайт «Научная сеть» - <http://www.nature.ru/> 3. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>.